

GRĀMATA II · NIRNBERGA 1493

Nirnbergas hronika

*No Babilonas gūsta
līdz Konstantīnam*

PILNS TULKOJUMS · 69 KRĀSAINI KOKGRIEZUMI

BLUSABOOKS

GUDRĪBAS GRĀMATAS · SENĀS HRONIKAS

Nirnbergas hronika

Grāmata II. No Babilonas gūsta līdz Konstantīnam

Hartmana Šēdela pasaules vēsture pēc 1493. gada Nirnbergas
izdevuma

BlusaBooks · MMXXVI

Tulkojums un komentāri © 2026 SIA "Blusa Entertainment".

Avots: Hartmans Šēdels, *Liber Chronicarum* (Nirnbergas hronika), Antona Kobergera iespiedums, Nirnberga, 1493. gada 12. jūlijs. Tulkots no latīņu valodas pēc ar rokām krāsota eksemplāra lapu attēliem. Kokgriezumi — no tā paša eksemplāra (Mihaela Volgemūta un Vilhelma Pleidenvurfa darbnīca).

SATURS

<i>Priekšvārds</i>	5
I Piektais pasaules laikmets: Babilonas gūsts un persiešu ķēniņi	8
II Grieķu gudrie un Aleksandrs Lielais	45
III Ptolemaji, Makabeji un pūniešu kari	79
IV Romas pilsoņu kari, Cēzars un Hērods	115
V Augusts, Kristus dzimšana un sestā laikmeta sākums	153
VI Sestais pasaules laikmets: apustuļi un pirmie ķeizari	194
VII Pirmie pāvesti un Antonīnu ķeizari	238
VIII No Komoda līdz Decijam	279
IX Lielās vajāšanas un Konstantīns	316
<i>Komentāri</i>	374

PRIEKŠVārds

Pasaules vēsture vienā grāmatā. 1493. gada vasarā Nirnbergā iznāca grāmata, kas gribēja izstāstīt visu — no pasaules radīšanas līdz pat tās izdošanas gadam un vēl tālāk, līdz pasaules galam. Latīņu valodā to sauca *Liber Chronicarum*, «Hroniku grāmata», bet visā pasaulē tā kļuva pazīstama kā Nirnbergas hronika. Tā bija viena no lielākajām un krāšņākajām grāmatām, kādu agrīnā grāmatu iespiedšanas laikmetā vispār izdevās radīt: liela formāta folio sējums ar vairāk nekā sešsimt lappusēm, kurās teksts un attēli savīti vienā veselumā.

Kas to radīja. Hroniku sarakstīja Hartmans Šēdels (1440–1514) — Nirnbergas ārsts, humānists un viens no sava laika lielākajiem grāmatu krājējiem. Viņš savāca un pārstrādāja visu, ko viņa laikā zināja par pasaules gaitu, — Bībeli, baznīctēvus, antīkos autorus un jaunākās itāļu hronikas, īpaši Jēkaba Filipa no Bergamo «Hroniku papildinājumu» un humānista Enea Silvio Pikolomini, vēlākā pāvesta Pija II, darbus. Grāmatu iespieda Antons Kobergers, tolaik varbūt lielākais izdevējs Eiropā, un izdevumu finansēja divi turīgi Nirnbergas pilsoņi — Zebalds Šreiers un Sebastians Kammermeisters. Latīņu izdevums tika pabeigts 1493. gada 12. jūlijā, bet tā paša gada 23. decembrī iznāca arī vācu tulkojums, ko sagatavoja Georgs Alts.

Attēlu grāmata. Nirnbergas hroniku vispirms atceras tās attēlu dēļ. Kokgriezumus darināja Mihaela Volgemūta un viņa padēla Vilhelma Pleidenvurfā darbnīca; tieši tajos gados Volgemūta darbnīcā mācījās jaunais Albrehts Dīrers, un tāpēc bieži domā, ka arī viņa roka varētu būt piedalījusies. Grāmatā ir 1809 attēli, bet tie iespiesti tikai no 645 kokgriežuma klučiem: viens un tas pats karaļa vai pravieša portrets kalpo daudzām personām, un viens pilsētas skats reizēm attēlo vairākas pilsētas. Tomēr daudzas lielās pilsētu panorāmas — Nirnberga, Vīne,

Ķelne, Rēgensburga — ir pirmie tik plaši un dzīvi šo pilsētu attēli drukā. Daļu eksemplāru jau 15. gadsimtā pēc pircēja vēlēšanās ar rokām izkrāsoja.

Septiņi pasaules laikmeti. Šēdels sadalīja vēsturi septiņos laikmetos, kā to darija viduslaiku tradīcija: no radīšanas līdz plūdiem; no plūdiem līdz Ābrahāmam; no Ābrahāma līdz Dāvidam; no Dāvida līdz Babilonas gūstam; no gūsta līdz Kristus dzimšanai; no Kristus līdz paša autora dienām; un septītais — Antikrista laiks un Pastarā tiesa. Hronikas beigās pievienots Eiropas zemju apraksts.

Kas ir šajā grāmatā. Šī ir sērijas otrā grāmata no sešām. Tā aptver visu piekto pasaules laikmetu — no Babilonas gūsta līdz Kristus dzimšanai — un sestā laikmeta pirmos trīs gadsimtus līdz ķeizaram Konstantīnam Lielajam. Šeit ir persiešu ķēniņi no Kīra līdz Dārijam, Romas republikas sākumi un tās pilsoņu kari, grieķu filozofi no Anaksimandra līdz Aristotelim, Aleksandrs Lielais un viņa valsts sadalīšana, Ēģiptes Ptolemaji, Sīrijas ķēniņi un Makabeju cīņa, Hērods un Augusts. Tad seko Kristus dzimšana un dzīve, apustuļu gaitas, pirmie pāvesti, ķeizari no Tiberija līdz Diokletiānam un garā mocekļu virkne desmit vajāšanu laikā. Starp šiem stāstiem Šēdels ievieto lielus pilsētu skatus un aprakstus: Veronu, Milānu, Pāviju, Aleksandriju, Sienu, Mantuju, Florenci, Lionu, Ķelni, Augsburgu, Rēgensburgu, Vīni, Nirnbergu, Mecu, Tibūru un Ženēvu. Ērtības labad grāmatu esam sadalījuši deviņās daļās.

Mūsu tulkojums. Tulkojām no latīņu izdevuma pēc ar rokām krāsota eksemplāra lapu attēliem. Tulkojums ir pilns — teikumu pa teikumam, neko neizlaižot un nepārstāstot. Šēdela garos teikumus vietām sadalījām, bet saturu nemainījām. Kur drukā kāds vārds bija izdzisis vai saīsinājums neskaidrs, jēgu atjaunojām pēc konteksta un pēc avotiem, no kuriem Šēdels pats rakstīja. Kur hronika lapas malā norāda gadu — pasaules gadu, gadu no Romas dibināšanas vai gadu pēc Kristus —, tas atstāts šķīrkļa sākumā. Grāmatai ir arī angļu izdevums: tas ir tā paša teksta tulkojums mūsdienu angļu valodā.

Kā lasīt. Vietvārdi, tautas, mazāk zināmas personas un mūsdienās nezināmi jēdzieni izskaidroti vērēs tajā pašā lappusē — tur, kur tie parādās pirmo reizi.

Šēdels raksta kā 15. gadsimta cilvēks: viņa skaitļi un datējumi bieži nesakrīt ar mūsdienu zināšanām, viņš jauca līdzīgu vārdu valdniekus, un leģendas viņš stāsta tikpat nopietni kā vēsturi. Viņa kļūdas atstājām tekstā neskartas un īsi paskaidrojām vēvēs. Grāmatas beigās katrai daļai ir komentārs *Vienkāršiem vārdiem* un *Ko saka vēsture*.

Attēli. Kokgriezumi grāmatā ir oriģinālie — izgriezti no tā paša ar rokām krāsotā eksemplāra lapām un ievietoti tajās vietās, kur tie atrodas hronikā. Pavisam to ir 69: Babilonas krišana, pravieša Ecēhiēla redzētā tempļa plāni, Aleksandra valsts sadalīšana, Hēroda dzimtas koks, Kristus dzīves ainas, apustuļu mocekļu nāves un lielas pilsētu panorāmas. Vairākas lielās panorāmas hronikā aizņem divas pretējas lappuses, tāpēc šeit tās dotas divās daļās. Katras daļas sākumā ir krāsaina ilustrācija vēlo 15. gadsimta grāmatu miniatūru manierē — tā ir mūsdienu darbs, nevis hronikas daļa.

Sērija «Nirnbergas hronika».

- I. Pasaules radišana un pirmie laikmeti
- II. No Babilonas gūsta līdz Konstantīnam
- III. No Konstantīna līdz tūkstošajam gadam
- IV. Ķēizari, pāvesti un krusta kari
- V. Pēdējie laiki un Pastarā tiesa
- VI. Eiropas apraksts

Šī ir vēsturiska avota publikācija. Šēdels raksta ar sava laika ticību, zināšanām un aizspriedumiem. Viņa vārdus atstājām neskartus; mūsu skaidrojumi ir tikai vēvēs un komentāros.

PIEKTAIS PASAULES LAIKMETS: BABILONAS GŪSTS UN PERSIEŠU ĶĒNIŅI

Ilustrācija 15. gadsimta grāmatu miniatūru manierē

Pasaules piektais laikmets

Šeit sākas pasaules piektais laikmets. Tas aizsākās ar jūdu aizvešanu gūstā uz Babilonu un ilgst līdz mūsu Kunga Jēzus Kristus piedzimšanai — 590 gadus, kaut gan daži šajā aprēķinā domā citādi. Tādēļ tie, kas gūsta gadus grib skaitīt pareizi no Cedekijas valdīšanas vienpadsmitā gada, kā to dara Eizebijs¹, tie septiņdesmit gūsta gadus beigs Dārija otrajā gadā. Jāzeps un svētais Hieronīms skaita no ķēniņa Josijas

1. Eizebijs no Cēzarejas (ap 260–339) — baznīcas vēsturnieks, kura «Hronika» (Hieronīma latīņu tulkojumā) bija viduslaiku pasaules hroniku galvenais laika skaitīšanas avots.

trīspadsmitā gada līdz ķēniņa Kīra trešajam gadam. Daži skaita no ķēniņa Jojahina pēdējā gada līdz Kīra pēdējam gadam. Taču, pareizi spriežot, tie septiņdesmit gadi, kas beidzas Kīra trešajā vai pēdējā gadā, īsti saucami par jūdu gūsta gadiem, bet tie, kas beidzas Dārija otrajā gadā, ir pilnīgas pārceļošanas gadi. Un šī tiek uzskatīta par Svēto Rakstu galveno un svarīgāko ēru, proti, ka tā notika pasaules sākuma 4610. gadā, pēc plūdiem 2369. gadā, pēc Ābrahāma dzimšanas 1427. gadā, romiešu ķēniņa Tarkvīnija valdīšanas divdesmit astotajā gadā, kad pie mēdiešiem valdīja Astiāgs, pie maķedoniešiem Europs, pie līdiešiem Aliats, pie ēģiptiešiem Vafre² un pie haldiešiem Nebukadnecars Pirmais.

Tātad šeit sākas ebreju gūsts, kas bija Jeruzalemes tautas izpostīšana, un tas ilgst septiņdesmit gadus. Jo, tā kā Israēla tauta jau ilgu laiku bija kalpojusi elkiem un smagi apgānījusi sevi arī ar nevainīgu asiņu izliešanu, Dievs, gribēdams, lai šīs tautas paaudze iet bojā, nolēma, ka šai pašai tautai septiņdesmit gadus jāpanes gūsts haldiešu valstī. Tas notika tādēļ, lai, gadu skaitam piepildoties, jauna tauta, brīva no minētajiem grēkiem, nonāktu līdz Jeruzalemes atjaunošanai.

Jeruzaleme

2. Vafre (Apries) — Ēģiptes faraons (589–570 pr. Kr.), Bībelē saukts par faraonu Hofru.

Augstie priesteri un vadoņi pēc atgriešanās

Pēc Israēla tautas atgriešanās no Babilonas tai bija divi priekšnieki, proti: Jozua, augstais priesteris, it kā ķēniņu vietā, un Zerubābels kā vadonis. Šāda kārtība tika saglabāta līdz pat Hērodam, proti, ka augstajiem priesteriem piederēja pirmā vieta, bet vadoņi bija viņiem pakļauti. Tomēr vadoņi vienmēr bija no Jūdās cilts, saskaņā ar Jēkaba pravietojumu: «Scepteris neatkāpsies no Jūdās, nedz valdnieks no viņa gurniem.» Šie ar neskaitāmu jūdu pulku ieradās Jeruzalemē, lai atkal uzceltu templi. Sapulcinājuši visu zemi, viņi uzcēla altāri tajā vietā, kur tas bija celts agrāk, un svinēja Lievenēs svētkus³. Jozua sāka arī atjaunot templi, bet drīz pēc tam nomira.

Salatiēls (pasaules gadā 4634) bija Jūdās ķēniņa Jehonijas dēls, ko tas dzemdināja pēc Babilonas pārceļošanas, kā saka evaņģēlists Matejs.

Jojakims, priesteris, bija augstā priestera Jozuas dēls, ko Jāzeps sauc par Jozadaku. Viņa laikā, praviešiem Hagajam un Zaharijam pravietojot un palīdzot, Zerubābels atjaunoja templi un pilsētu. Kad templis bija uzcelts un Pasā svētki nosvinēti ar neskaitāmiem dedzināmajiem upuriem, viņš ķērās arī pie pilsētas izgreznošanas.

Zerubābels (pasaules gadā 4659) pēc Tā Kunga pavēles lika templim pamatus, un jūdi viņu ilgi pēc tam turēja visaugstākajā godā. Ķēniņš Kīrs viņu iecēla par tautas valdnieku. Viņš pirmais sāka vest jūdus no Haldejas atpakaļ uz viņu pašu zemi un ar Kīra atļauju sāka no jauna celt templi.

Par šo Abiudu (pasaules gadā 4709) un viņa pēctečiem līdz Jāzepam Rakstos nekas nav atrodams, izņemot to, ka Matejs viņus uzskaita; tāpēc arī viņu laiku nevar droši zināt. Zināms vien tas, ka Abiuds dzemdināja Eliakimu, tas Azoru, tas Cadoku un tā tālāk, kā Matejs liecina sava evaņģēlija sākumā.

Pravietis Hagajs

Pravietis Hagajs, divpadsmit praviešu vidū vienpadsmitais, šajos laikos uzrakstīja savu pravietojumu grāmatu. Tajā viņš apraksta tautas atgriešanos un tempļa celšanu

3. Lievenēs svētki (Sukot) — jūdu rudens svētki, kad septiņas dienas dzīvo zaru būdās, pieminot ceļojumu pa tuksnesi.

un aptver arī pilsētas atjaunošanu un priesteru kārtību. Kad templis beidzot bija pabeigts, viņš drīz nomira un tika apbedīts blakus priesteru kapiem.

Pravietis Maleahijs

Pravietis Maleahijs šajā laikā bija slavens. Viņu tā sauca, tas ir, «eņģelis», viņa izcilās dzīves dēļ. Stāsta, ka tos pašus vārdus, ko viņš bija pravietojis ar savu muti, atkārtoja Tā Kunga eņģelis, kas viņam parādījās.

Hellesponta sibilla

Hellesponta sibilla⁴, dzimusi Trojas apvidū, bija vecene, tērpusies vecā zemnieces apģērbā, galvu apsējusi ar vecu lakatu, kas aptīts zem zoda līdz pleciem, it kā nicināmā tērpā. Viņa saka tā: «No augstā debesu mājokļa Viņš ir uzlūkojis savus pazemīgos, un pēdējās dienās Viņš piedzims no ebreju jaunavas zemes šūpulī.»

Nebukadnecars

Šis Nebukadnecars, Nebukadnecara Lielā dēls, bija trešais haldiešu ķēniņš. Gūsta astoņpadsmitajā gadā viņš pārņēma valsti pēc tēva un valdīja desmit gadus. Viņš bija ļoti cēla gara un milzīgas varas vīrs, kas tēva karaliskajiem īpašumiem pievienoja vēl daudz un paveica daudzus lielus darbus.

Evil-Merodahs

Šis Evil-Merodahs, iepriekšminētā Nebukadnecara brālis, bija ceturtais haldiešu ķēniņš, Nebukadnecara Lielā dēls. Gūsta divdesmit astotajā gadā, kad minētais brālis bija miris bez bērniem, viņš pārņēma valsti un valdīja astoņpadsmit gadus. Viņš atbrīvoja Jojahinu no cietuma un pagodināja viņu. Viņam bija trīs dēli.

Servijs Tullijs

Servijs Tullijs, sestais romiešu ķēniņš, pārņēma valsti jūdu gūsta devītajā gadā un valdīja trīsdesmit četrus gadus. Lai gan viņš bija dzimis no verdzenes, zemā izcelsme

4. Sibillas — antikās gaišreces; viduslaikos uzskatīja, ka divpadsmit sibillas pagānu vidū paredzējušas Kristus nākšanu. Hellesponta — mūsdienu Dardaneļu jūras šaurums Turcijā.

viņam netraucēja sagrābt pilsētas vadības stūri. Tarkvīnija sieva Tanakvila⁵ viņu, redzēdama tā izcilās dotības, bija dāsni izaudzīnājusi, un ar viņas gādību viņš ieguva valsti. Viņš pirmais ieviesa pilsētā tautas skaitīšanu. Viņš pievienoja pilsētai trīs pakalnus — Kvirīnālu, Viminālu un Eskvilīnu, paplašināja to un apjoza ar grāvjiem un mūri. Visbeidzot viņu nogalināja znots Tarkvīnijs Lepnais, pamudināts no paša Servija meitas.

Tarkvīnijs Lepnais

Tarkvīnijs, ķēniņa Tarkvīnija Priska dēls un Servija Tullija znots, kam viņa lepnās rīcības dēļ deva šo pievārdu. Jūdu gūsta četrdesmit ceturtajā gadā, kad viņa sievastēvs bija miris, viņš kļuva par romiešu ķēniņu un valdīja trīsdesmit piecus gadus. Viņš labāk gribēja sagrābt tēvutēva valsti, ko turēja Servijs, nekā gaidīt. Pārņēmis valdību, viņš tūdaļ lika nogalināt pilsētas dižciltīgos, par kuriem domāja, ka tie bijuši labvēlīgi sievastēva Servija lietai, kopā ar Tarkvīniju, savas māsas dēlu, un vairumu lietu darīja kā tirāns. Romiešu tauta tik ilgi pacieta ķēniņa lepnību, kamēr vēl nebija klāt iekāre; bet viņa bērnu nekaunību tā panest nespēja. Kad viens no viņiem bija pievarējis visgodājamāko sievu Lukrēciju, šī matrona savu kaunu nomazgāja ar zobenu. Tad valdīšana ķēniņiem tika atņemta; viņš pats, padzīts no valsts, beidzot krita no Porsennas⁶ rokas.

Belsacars

Belsacars, ķēniņa Evil-Merodaha dēls, sāka valdīt pār haldiešiem pēc tēva un valdīja septiņpadsmit gadus. Viņa valdīšanas pirmajā gadā praviētis Daniēls redzēja savu ceturto parādību. Beidzot viņu sagūstīja, un pilsētu, kas cīnījās visai varonīgi, persiešu ķēniņš Kīrs ieņēma un nopostīja līdz pamatiem — tiktāl, ka no tik varenas pilsētas nepalika ne pēdas. Bet to, kas stāv tagad, Kīra dēls Kambīzs uzcēla citā vietā⁷.

5. Tanakvila — etrusku izcelsmes ķēniņa Tarkvīnija Priska sieva; romiešu teikās — gaišreģe un ķēniņu cēlēja.

6. Porsenna — etrusku pilsētas Kluzijas ķēniņš, kas pēc teikas karoja ar Romu, lai atjaunotu padzīto Tarkvīniju. Patiesībā Tarkvīnijs mira trimdā Kūmās.

7. Belsacars patiesībā bija pēdējā Babilonas ķēniņa Nabonīda dēls, ne Evil-Merodaha. Kīrs 539. g. pr. Kr. Babilonu ieņēma bez kaujas un nenopostīja; Kambīzs jaunu pilsētu necēla.

Babilona

Lielā Babilona tiek ieņemta, un tai tiek atņemta vara. Šo pirmo un lielāko visas pasaules pilsētu, par kuru šķita gandrīz neticami, ka to varētu uzcelt ar cilvēka spēku vai ar cilvēka spēkiem sagraut, sagrāva Dārijs un Kīrs, pirmie mēdiešu un persiešu ķēniņi.

Babilonas krišana

Akmeņu krusa

Ap šiem laikiem, kā saka Orozijs⁸, nakts, šķiet, ietilga lielu dienas daļu, un no mākoņiem krita akmeņu krusa, tas ir, īsti akmeņi.

Šeit sākas Daniēla gadu nedēļas⁹ pēc Bēdas aprēķina, par kurām starp mācītājiem vīriem ir liels strīds.

8. Orozijs (5. gs. sākums) — spāņu presbiteris, svētā Augustīna skolnieks, darba «Vēstures pret pagāniem» autors.

9. Daniēla septiņdesmit gadu nedēļas (Dan. 9:24–27) — pravietojums par 490 gadiem līdz Mesijam; kristiešu teologi strīdējās, no kura notikuma tās skaitīt.

Kad Tā Kunga templis, celts kā cietoksnis, Dārija valdīšanas sestajā gadā bija pabeigts, augstais priesteris Jojakims ar priesteriem, taurēm un svinīgos tērpos slavēja Dievu.

Salamana templis tiek pabeigts persiešu ķēniņa Dārija septītajā gadā

Elizafats¹⁰, ebreju augstais priesteris, pēc tēva Jojakima mantoja augstā priesteramatu, kā saka Eizebijs. Viņš ieņēma šo vietu trīsdesmit divus gadus. Būdams tāda goda cienīgs vīrs, viņš ar savu gudrību izlūdzās persiešu ķēniņam Artakserksam, lai tempļa kalpotāji tiek atbrīvoti no nodevām un nodokļiem, kā arī ieguva varu atcelt tiesnešus.

Eliakims — pasaules gadā 4759.

Jojada, ceturtais augstais priesteris Mordohaja laikā, kuram Mordohajs no persiešu pilsētas Sūzas sūtīja vēstules par Purima dienu ievērošanu. Ir zināms, ka viņš bija ļoti mācīts un svēts vīrs, taču daudzu nemieru satricināts.

Johanans, augstā priesteramatojuma Jojadas dēls, piektais ebreju augstais priesteris. Viņam bija brālis, vārdā Jozua, kas, paļaudamies uz draudzību ar Bagosu, pārupes zemes pārvaldnieku, ticās pēc augstā priesteramata. Kad viņi par to templī strīdējās, Johanans tik ļoti iekaisa pret brāli, ka to nogalināja. Tāpēc Bagoss aplaupīja visas tempļa rotas¹¹.

Azors — pasaules gadā 4809.

Par šo Cadoku (pasaules gadā 4859) arī nekas cits nav zināms kā vien tas, ko Matejs liek starp citiem Kristus ciltsrakstā.

Pravietis Jeremija

Šis Jeremija pēdējo reizi pravietoja Ēģiptē. Kad viņš bija norājis tautu par tās grēkiem, tā viņu nomētāja ar akmeņiem Tahpanhesā. Tajā pašā vietā viņš tika apbērts ar akmeņiem un apbedīts tur, kur kādreiz bija dzīvojis faraons.

10. Elizafats — Šēdela forma; Nehemijas grāmatā šis augstais priesteris saukts Eljašibs.

11. Šo stāstu par brāļu slepkavību templī un persiešu pārvaldnieku Bagosu (Bagoi) atstāsta Jāzeps Flāvijš «Jūdu senatnēs».

Pravietis Ecēhiēls

Pravietis Ecēhiēls pēc daudziem slaveniem darbiem, kad viņš kādus bija norājis, tie, sakaitināti, lika zirgiem viņu vilkt pa akmeņu kraujām un sadragāja viņam galvu. Viņš apbedīts Noas dēla Sema un tā dēla Arpahsada kapā.

Pravieši Zaharija un Hagajs

Zaharija un Hagajs Dārija otrajā gadā norāja tautu par tās nolaidību. Tā Kunga nama celšanā un mudināja Zerubābelu par to runāt ar ķēniņu. Ķēniņš piekrita, un tautas sirds iedegās celt templi. Beidzot pēc daudziem labiem darbiem, kad templis bija pabeigts, viņš arī nomira un tika apbedīts blakus pravietim Hagajam.

Lukrēcija

Lukrēcija, romiešu matrona, šķīstākā no visām romietēm un daiļumā un cēlumā visslavenākā, Kollatīna sieva, kad Tarkvīnija Lepnā dēls Seksts Tarkvīnijs viņu ar varu bija pievarējis, pati sevi nonāvēja. Tādēļ, kad Tarkvīnijs bija padzīts, romieši atteicās no ķēniņiem, jo tur ķēniņi bija valdījuši divsimt četrdesmit gadus.

Par tempļa celšanu

Slaveni vīri krāšņi un cēli raksta par templi, tā pamatiem un celšanu, bet visvairāk dievišķais pravietis Ecēhiēls pārceļošanas divdesmit piektajā gadā, kas ir ķēniņa Nebukadnecara valdīšanas trīsdesmit trešais gads, gada sākumā, mēneša desmitajā dienā. Kad Tā Kunga roka nāca pār viņu, gars viņu aizveda uz Israēla zemi, uz ļoti augstu kalnu. Tur viņam parādīja pilsētas un tempļa celtni. Un, tā kā šī parādība — par brīnišķīgu pilsētu kalnā ar templi, kas viņam tika rādīta garā, — ir ļoti tumša un lasītājiem nav saprotama, mums labpatika ar zīmējumiem pievienot nedaudz par tempļa veidolu. Lai gan daži mācītāji to saprot tikai kā garīgu celtni, proti, Kristu un Baznīcu, tomēr Viktors¹² to skaidroja kā materiālu celtni: viņš saka, ka senie ebreji apgalvo, ka Ecēhiēlam tas rādīts iztēles parādībā un ka tas piepildījies jau aprakstītajā atjaunošanā pēc atgriešanās no Babilonas, ko veica Zerubābels un Nehemija. Citi

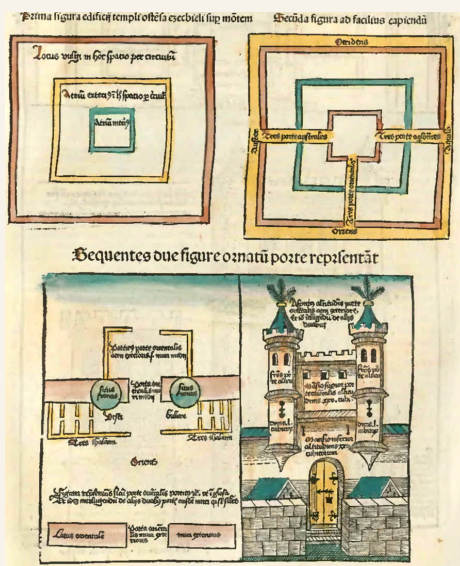
12. Viktors — domājams, Sanviktora Rihards (miris 1173), Parīzes Sanviktora klostera teologs, kas sarakstīja plašu Ecēhiēla tempļa skaidrojumu ar zīmējumiem.

gan apgalvo pretējo; jaunāko laiku ebreji tomēr gaida, ka tas notiks caur Mesiju, kas valdīs ar lielu varu. Tāpēc aplūkosim tempļa veidolu zīmējumā ar nelielu aprakstu.

Pirmais zīmējums: tempļa celtnie, kas Ecēhiēlam tika parādīta kalnā. Otrais zīmējums — vieglākai saprašānai. Nākamie divi zīmējumi attēlo vārtu izskatu.

Uzraksti zīmējumos: «Tautas vieta šajā telpā visapkārt.» «Ārējais pagalms šajā telpā visapkārt.» «Iekšējais pagalms.» «Trīs dienvidu vārti, trīs ziemeļu vārti, trīs austrumu vārti.» «Zīmējums, kas attēlo austrumu vārtu novietojumu, kā skaidrojumā. Un tas pats jāsaprot par abiem pārējiem tā paša mūra vārtiem, kas tiem ir līdzīgi.» «Ārējā pagalma austrumu vārtu augstuma skats. Un tas pats jāsaprot par abiem pārējiem.»

Uzraksti zīmējumos: «Tempļa celtnes aizmugurējās daļas zīmējums pēc pamatu līnijām, Ecēhiēla 41. nodaļa.» «Tempļa, austrumu vārtu un to piebūvju augstuma skats, Ecēhiēla 41. nodaļa.» «Ziemeļu celtnes skats augstumā un garumā, Ecēhiēla 42. nodaļa. Un tādi paši vārti noteikti jāatrodas tempļa dienvidu pusē.»

Ecēhiēla tempļa plāni un vārti